

عدم پرداخت میلیاردها افغانی مالیه به دولت

By [رغونه صالحی](#) 08:33 - Sep 7, 2013

دولت افغانستان از مدرک م الیات بر عایدات، میلیاردها افغانی به دلیلی طی هشت سال متضرر شده است که سکتور خصوصی ارزش اقلام صادراتی را حدود ۷۹ در صد پایینتر از اصل قیمت ارایه می کند.

به اساس معلومات اتاق تجارت و صنایع و ادراه انکشاف صادرات، رقم صادرات افغانستان در سال گذشته ۴۱۰ میلیون دالر امریکایی ثبت شده است اما برخی منابع، این رقم را ۱،۵ میلیارد دالر خوانده و مشارکت رسانه های آزاد به اساس قیمت های اقلام صادراتی درج گزارش ماه دلو سال گذشته اتاق تجارت، رقم یادشده را بیش از ۱،۹ ملیارد دالر امریکایی تخمین کرده است.

اداره انکشاف صادرات و وزارت تجارت و صنایع کشور، گزارش اقلام صادراتی ۹ ماه اول سال گذشته را که از سوی اتاق تجارت و صنایع ترتیب و به اداره یادشده ارسال یافته، در اختیار مشارکت رسانه های آزاد قرار داده است.

مشارکت رسانه ها، به اساس این گزارش، طور نمونه قیمت اموال صادراتی برج دلو سال ۱۳۹۱ را با قیمت هایی که تولید کننده گان و تجار ارایه نموده، مقایسه و بررسی کرده است.

این بررسی که به اساس ارقام ارایه شده گزارش و گفتگو با حدود ۶۰ تن از تولید کننده گان و تجار در مرکز و ولایات مختلف صورت گرفته، بیانگر آن است که ارزش اصلی اقلام صادراتی به شکل اوسط ۴،۸ برابر بالاتر از قیمت های ارایه شده از سوی سکتور خصوصی بوده است.

جدول مقایسوی :

شماره	نوع جنس	واحد مقیاس	اوسط قیمت های ارایه شده از سوی سکتور خصوصی به دولت	قیمت های ارایه شده از سوی تجار و تولید کننده گان به مشارکت رسانه های آزاد		
				پایین ترین قیمت	بلند ترین قیمت	اوسط
۱	قره قل	جلد	(۱۲،۳ دالر) (۶۷۶ افغانی)	۱۰۰۰ افغانی	۲۴۷۵ افغانی	۱۷۳۷،۵ افغانی
۲	قالین	متر مربع	(۱۲،۴ دالر) (۶۸۲ افغانی)	۳۰۰۰ افغانی	۱۳۰۰۰ افغانی	۷۵۰۰ افغانی
۳	لاجورد	کیلو گرام	(۱،۰۵۸ دالر) (۵۸ افغانی)	۱۰۰ افغانی	۵۰۰۰۰ افغانی	۲۵۰۵۰ افغانی
۴	زمرد	کیلوگرام	(۴۰۴۷،۳ دالر) (۲۳۲۶۰۱ افغانی)	۵۰۰۰ افغانی	۲۷۵۰۰۰۰ افغانی	۱۳۷۷۵۰۰ افغانی
۵	صنایع دستی	قلم	(۵۸،۲۸ دالر) (۳۲۱۱ افغانی)	۵۰۰ افغانی	۲۰۰۰۰ افغانی	۱۰۲۵۰ افغانی
۶	سنگ مرمر پروسس ناشده	کیلو گرام	(۰،۱۵۷ دالر) (۰،۸۶۳ افغانی)	۲۷ افغانی	۵۸ افغانی	۴۲،۵ افغانی
۷	مرمر پروسس شده	متر مربع	(۵،۹ دالر) (۳۲۴ افغانی)	۴۰۰ افغانی	۶۰۰ افغانی	۵۰۰ افغانی
۸	کشمش	کیلو گرام	(۱،۰۶ دالر) (۵۸ افغانی)	۱۰۰ افغانی	۲۰۰ افغانی	۱۵۰ افغانی

۲۷۵ افغانی	۳۰۰ افغانی	۲۵۰ افغانی	(۷.۲ دالر) (افغانی ۳۹۶)	کیلو گرام	توت	۹
۴۵۰ افغانی	۵۰۰ افغانی	۴۰۰ افغانی	(۳.۷ دالر) (افغانی ۱۴۸)	کیلو گرام	بادام	۱۰
۱۲۵ افغانی	۱۵۰ افغانی	۱۰۰ افغانی	(۱.۲۸ دالر) (افغانی ۷۰)	کیلوگرام	شکرپاره	۱۱
۱۱۵ افغانی	۱۲۰ افغانی	۱۰۰ افغانی	(۲.۲ دالر) (افغانی ۱۲۱)	کیلوگرام	نخود	۱۲
۳۱۳.۵ افغانی	۳۸۵ افغانی	۲۴۲ افغانی	(۲.۵۲ دالر) (افغانی ۱۹۴)	کیلوگرام	چارمغز	۱۳
۵۰۰ افغانی	۸۰۰ افغانی	۲۰۰ افغانی	(۷.۵۴ دالر) (افغانی ۴۱۵)	کیلوگرام	پسته	۱۴
۱۸۰ افغانی	۲۰۰ افغانی	۱۶۰ افغانی	(۳.۱۴ دالر) (افغانی ۱۷۳)	کیلوگرام	الویخارا	۱۵
۵۲۵ افغانی	۵۵۰ افغانی	۵۰۰ افغانی	(۸.۵ دالر) (افغانی ۴۶۸)	کیلوگرام	جلفوزه	۱۶
۲۲۵ افغانی	۲۵۰ افغانی	۲۰۰ افغانی	(۲.۲۷ دالر) (افغانی ۱۲۵)	کیلوگرام	انجیر	۱۷
۲۱۴ افغانی	۲۲۸ افغانی	۲۰۰ افغانی	(۱.۹۶ دالر) (افغانی ۱۰۸)	کیلوگرام	زیره	۱۸
۲۰۰ افغانی	۲۵۰ افغانی	۱۵۰ افغانی	(۱.۸۴۳ دالر) (افغانی ۱۰۱)	کیلوگرام	سرحد	۱۹
۳۸۵ افغانی	۴۲۰ افغانی	۳۵۰ افغانی	(۲.۸۶ دالر) (افغانی ۱۵۷)	جلد	پوست گوسفند	۲۰
۱۱۰۰ افغانی	۱۲۰۰ افغانی	۱۰۰۰ افغانی	(۱.۷۷ دالر) (افغانی ۹۷)	جلد	پوست گاو	۲۱
۱۵۰ افغانی	۲۰۰ افغانی	۱۰۰ افغانی	(۱.۴۴ دالر) (افغانی ۷۹)	حلقه	روده گوسفند	۲۲
۳۱۰۰ افغانی	۳۲۰۰ افغانی	۳۰۰۰ افغانی	(۵۵ دالر) (۳۰۳۵)	کیلوگرام	هنگ	۲۳
۸۵۰۰۰ افغانی	۹۰۰۰۰ افغانی	۸۰۰۰۰ افغانی	(۱۴۵۲ دالر) (افغانی ۷۹۸۶۰)	کیلوگرام	زعفران	۲۴
۴۰ افغانی	۶۰ افغانی	۲۰ افغانی	(۰.۴۲ دالر) (افغانی ۳۲)	کیلوگرام	اسفند	۲۵
۱۹۵ افغانی	۲۱۰ افغانی	۱۸۰ افغانی	(۲.۴۷ دالر) (افغانی ۱۳۶)	کیلوگرام	زنجبیل	۲۶
۵۶ افغانی	۷۰ افغانی	۴۲ افغانی	(۰.۶۲ دالر) (افغانی ۳۴)	کیلوگرام	شیرین بویه	۲۷
۶۵ افغانی	۷۰ افغانی	۶۰ افغانی	(۱.۱۲ دالر) (افغانی ۶۲)	کیلوگرام	کنجد	۲۸
۹۵ افغانی	۱۰۰ افغانی	۹۰ افغانی	(۰.۲۹ دالر) (افغانی ۲۱)	کیلوگرام	ریحان	۲۹
۱۴۵ افغانی	۱۵۰ افغانی	۱۴۰ افغانی	(۰.۷۵ دالر) (افغانی ۴۱)	کیلوگرام	ریشه بیخ	۳۰
۱۶۵ افغانی	۱۷۰ افغانی	۱۶۰ افغانی	(۱.۹۹ دالر) (افغانی ۱۰۹)	کیلوگرام	تخم رشقه	۳۱
۷۰ افغانی	۸۰ افغانی	۶۰ افغانی	(۰.۳۷ دالر) (افغانی ۱۵)	کیلوگرام	یارلنگ	۳۲

۱۸۰ افغانی	۲۰۰ افغانی	۱۶۰ افغانی	(۱،۳۳ دالر) (۷۳ افغانی)	کیلوگرام	گلپر	۳۳
۱۱۰۰ افغانی	۱۲۰۰ افغانی	۱۰۰۰ افغانی	(۸،۵۵ دالر) (۴۷۰ افغانی)	کیلوگرام	سماړق (از جمع گیاهیان طبی)	۳۴
۱۳۰ افغانی	۱۴۰ افغانی	۱۲۰ افغانی	(۲ دالر) (۱۱۰ افغانی)	کیلوگرام	گل سپرک	۳۵
۳۵ افغانی	۴۰ افغانی	۳۰ افغانی	(۰،۵۴ دالر) (۳۰ افغانی)	کیلوگرام	استق	۳۶
۱۶۵ افغانی	۱۸۰ افغانی	۱۵۰ افغانی	(۲،۰۳ دالر) (۱۶۷ افغانی)	کیلوگرام	شقاقل	۳۷
۱۶۰ افغانی	۲۰۰ افغانی	۱۲۰ افغانی	(۱،۷۱ دالر) (۹۴ افغانی)	کیلوگرام	تخم گشنیز	۳۸
۲۱۰ افغانی	۲۲۰ افغانی	۲۰۰ افغانی	(۲،۴۶ دالر) (۱۳۵ افغانی)	کیلوگرام	اناردانه	۳۹
۲۰۰ افغانی	۲۵۰ افغانی	۱۵۰ افغانی	(۰،۴۲ دالر) (۲۳ افغانی)	کیلوگرام	مصاله	۴۰
۱۶۰۰ افغانی	۱۷۰۰ افغانی	۱۵۰۰ افغانی	(۱۳،۲۹ دالر) (۷۳۱ افغانی)	کیلوگرام	کندل سفید	۴۱
۲۷۰ افغانی	۲۸۰ افغانی	۲۶۰ افغانی	(۰،۹۵ دالر) (۵۲ افغانی)	کیلوگرام	لنگاش	۴۲
۱۳۶ افغانی	۱۴۵ افغانی	۱۰۷ افغانی	(۲،۳۶ دالر) (۱۳۴ افغانی)	کیلوگرام	پخته	۴۳
۱۷۷۵ افغانی	۱۸۰۰ افغانی	۱۷۵۰ افغانی	(۱۴،۶ دالر) (۸۰۳ افغانی)	کیلوگرام	پت کرک	۴۴
۱۱۰ افغانی	۱۲۰ افغانی	۱۰۰ افغانی	(۰،۴۲ دالر) (۲۳ افغانی)	کیلوگرام	پنبه دانه	۴۵
۸ افغانی	۱۰ افغانی	۶ افغانی	(۰،۰۷ دالر) (۴ افغانی)	کیلوگرام	سمنت	۴۶
۱۶ افغانی	۱۷ افغانی	۱۵ افغانی	(۰،۰۵ دالر) (۳ افغانی)	کیلوگرام	ذغال سنگ	۴۷
۱۷،۵ افغانی	۲۱ افغانی	۱۴ افغانی	(۰،۶۳ دالر) (۳۵ افغانی)	کیلوگرام	سیب	۴۸
۴۵ افغانی	۵۰ افغانی	۴۰ افغانی	(۰،۳۹ دالر) (۱۶ افغانی)	کیلوگرام	انار	۴۹
۳۷،۵ افغانی	۴۵ افغانی	۳۰ افغانی	(۰،۲۲ دالر) (۱۲ افغانی)	کیلوگرام	کینو	۵۰
۱۵ افغانی	۲۰ افغانی	۱۰ افغانی	(۰،۱۸ دالر) (۱۰ افغانی)	کیلوگرام	کچالو	۵۱
۲۲،۵ افغانی	۳۰ افغانی	۱۵ افغانی	(۰،۳۳ دالر) (۱۳ افغانی)	کیلوگرام	پیاز	۵۲
۹ افغانی	۱۰	۸	(۰،۱۹ دالر)	کیلوگرام	سبزیجات	۵۳

			(۱۰ افغانی)			
۵۴	شیرینی	کیلوگرام	(۰،۹۰ دالر) (۴۹ افغانی)	۳۵ افغانی	۵۰ افغانی	۴۳،۵ افغانی
۵۵	تخم تریوز	کیلو گرام	(۰،۹۵ دالر) (۵۳ افغانی)	۳۵ افغانی	۹۰ افغانی	۶۳،۵ افغانی
۵۶	آلبالوی خشک	کیلوگرام	(۱،۹۱ دالر) (۱۰۵ افغانی)	۸۰ افغانی	۱۳۰ افغانی	۱۰۰ افغانی
۵۷	مرچ خشک	کیلوگرام	(۱،۷ دالر) (۹۳ افغانی)	۱۱۰ افغانی	۱۳۰ افغانی	۱۱۵ افغانی
۵۸	ماش	کیلوگرام	(۰،۵۷ دالر) (۳۱ افغانی)	۴۰ افغانی	۴۵ افغانی	۴۳،۵ افغانی
مجموعه			۲۱۶۸۵۶ افغانی	۱۰۳۹۱۶ افغانی	۲۹۴۳۱۱۱ افغانی	۱۵۳۳۰۱۳ افغانی

در صورتی که در سایر ماه های سال ۱۳۹۱ نیز تفاوت حد اوسط قیمت ها مانند آمار درج گزارش یادشده ماه دلو باشد ، این رقم به بیش از ۱،۹ میلیارد دالر می رسد، زیرا به اساس آمار ماه دلو، اوسط قیمت های اصلی حدود ۴،۸ برابر افزایش دارد و برخی مراجع رسمی رقم ارزش اقلام صادراتی سال گذشته را ۴۱۰ میلیون دالر خوانده اند.

قابل ذکر است که قیمت های برخی اقلام صادراتی ماه دلو سال گذشته که در گزارش اتاق تجارت ارایه شده ، با قیمت های چند ماه دیگر درج این گزارش چک و دیده شد که برخی قیمت ها پایینتر و برخی هم بالاتر از ماه دلو ثبت شده اما در کل تفاوتی چندانی ندارد .

مشارکت رسانه ها ۱،۹ میلیارد دالر را به اساس حد اوسط قیمت های ارایه شده از سوی تجار و گزارش یادشده ماه دلو محاسبه نموده اما در صورتی که قیمت بلند ارایه شده از سوی برخی تجار در نظر گرفته شود ، رقم صادرات سال گذشته به بیش از ۹ برابر رقم اعلام شده (۴۱۰ میلیون دالر) می رسد.

تائید آمار غیر حقیقی

نجلا حبیب یار رییس اداره انکشاف صادرات می گوید که ارزش اقلام صادراتی بالاتر از آمار ثبت شده می باشد، زیرا تجار برای گریز از مالیات ارزش اقلام صادراتی را پایینتر از اصل قیمت ارایه می کند.

وی گفت: "ارقامی که از لحاظ ارزش پولی از اتاق تجارت و گمرک می گیریم، ارقام واقعی نیست."

نجلا می گوید، به اساس گزارش هایی که از کشورهای وارد کننده از افغانستان چون امریکایی، اروپایی، آسیای مرکزی و جنوبی به دست آورده است ، رقم مجموعی صادرات سال گذشته افغانستان به بیش از ۱،۵ میلیارد دالر می رسد.

اداره انکشاف صادرات با آن که وعده نمود ؛ گزارش کشورهای یادشده را در اختیار مشارکت رسانه ها قرار نداد.

اما میرزمان پوپل مدیر صادرات اتاق تجارت و صنایع با رد سخنان نجلا گفت که رقم صادرات افغانستان در صورتی که از انتقال قاچاقی اموال صادراتی جلوگیری شود و ارقام حقیقی ارایه گردد، سالانه به حدود ۸۰۰ میلیون دالر می رسد.

اما محمد قربان حقجو رییس عامل اتاق تجارت و صنایع سخنان حیبیب یار در مورد آمار صادرات سال گذشته را تایید می کند.

همچنان حاجی محمد حسن رییس اتحادیه صادرکنندگان افغانستان می گوید ، تاجران برای این که در اخیر سال بیلانس خود را کم نشان دهند ، آمار حقیقی را ارایه نمی کنند.

به گفته وی، تجار به دلیلی دست به این کار می زنند که حین ارایه بیلانس و تمدید جواز در اخیر سال، با مشکلات زیادی چون ضایع شدن حدود چهار ماه وقت و غیره مواجه می شوند .

مشکل هشت ساله

نجلا می گوید که مشکل ارایه آمار غیر حقیقی ارزش صادرات از سوی تجار ، از سال ۱۳۸۷ به این طرف وجود دارد، زیرا قبل از آن برای چند سال صادرات به دلیل حمایت از صادرکنندگان از مالیات معاف بود.

وی گفت که فرمان رییس جمهور در مورد معافیت مالیات بر عایدات صادرات مقطعی بود و از سال ۱۳۸۷ مشکل یادشده به وجود آمده است .

گزارش ها حاکی از آن است که مطابق مصوبه شماره ۴، مورخ ۲۶ حمل سال ۱۳۸۷ شورای وزیران، شرکت های افغانی طی سال های ۱۳۸۴، ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ مکلف به ارایه بیلانس شان نبوده ، ولی مکلف شده بودند تا سر از سال ۱۳۸۷ بیلانس فعالیت های شانرا طبق قانون مالیات بر عایدات به بودجه دولت بپردازند .

اما حاجی حسن می گوید که مشکل ارایه ارزش پایینتر از اصل قیمت اموال صادراتی از سوی تجار ، در سال های قبل از ۱۳۸۴ نیز وجود داشت .

به اساس معلومات منبع، صادرات در زمان حکومت طالبان (تا اواخر سال ۱۳۸۰) از هر نوع مالیه معاف بود اما بعد از آن تا سال ۱۳۸۴ صادرکننده ها مکلف به پرداخت مالیه و محصول گمرکی بودند.

به گفته وی، سپس مالیه و محصول گمرکی اموال صادراتی معاف شد اما بر عوض آن ۲۰ درصد مالیات بر عایدات وضع گردید که این نوع مالیات نیز به هدف حمایت از صادرات کشور تا سال ۱۳۸۷ معاف گردید.

وی گفت که در سه سال (۱۳۸۴- ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶) به دلیلی تجار آمار حقیقی صادرات را ارایه می نمودند که صادرات از هر نوع مالیه معاف بود اما بعد از آن با وضع مالیات بر عایدات دوباره این مشکل به وجود آمده است .

به اساس گزارش ها، ارزش صادرات افغانستان در سال ۱۳۸۱ یک صد میلیون دالر امریکایی و در سال های بعدی تا سال ۱۳۸۷ به ترتیب ۱۰۷ میلیون، ۳۰۵ میلیون، ۳۸۴ میلیون، ۴۱۶ میلیون، ۴۵۴ میلیون و ۵۴۵ میلیون دالر ثبت شده است .

اما به اساس گزارش ها ، میزان صادرات کشور در سال ۱۳۸۸ چهار صد و سه میلیون دالر ، در سال ۱۳۸۹ سه صد و هشتاد میلیون دالر ، در سال ۱۳۹۰ حدود چهار صد میلیون دالر و سال گذشته ۴۱۰ میلیون دالر ثبت شده است .

همکاری اتاق تجارت در ارایه آمار غیر حقیقی

نجلا حیبیب یار می گوید که اتاق تجارت و صنایع نیز با صادرکننده ها در مورد ارایه آمار پایینتر از اصل قیمت تا حدی همکاری کرده است.

به گفته وی ، هدف این همکاری اتاق تجارت این است که صادرکننده ها در بازارهای جهانی رقابت کرده بتوانند.

او می افزاید: " به گفته خود اتاق تجارت ... وقتی فارم (آ) بی فارم ابتدایی بر صادرات را خانه پری می کنند، ارقام تولید این ها را کمتر نوشته می کنند که این ها (صادرکننده ها) بتوانند تولید خود را به قیمتی بفروشند که در بازار بین المللی رقابت کرده بتوانند ."

فضل احمد جويا استاد پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل می گوید: "مستفانه که اتاق تجارت و صنایع کور کورانه از سکتور خصوصی دفاع می کنند، همیشه حق می خواهند، و جایب و مکلفیت ها را نمی خواهند، ما می بینیم که در نظام اقتصادی ما که امروز عرصه های مختلف اقتصادی به سکتور خصوصی واگذار شده، انحصاری شده، ما فیایی شده ولی هیچ وقت اتاق تجارت از انحصار گرا و مافیایی های اقتصادی انتقاد نمی کند ."

موصوف، پرداخت مالیات بر عایدات برای مساعد ساختن فرصت های سرمایه گذاری از سوی حکومت را امر ضروری می داند و می افزاید: " نباید اتاق تجارت از این کار نامشروع صادر کننده ها حمایت می کرد، حمایت می تواند از راه مشروع نیز صورت گیرد ."

اما خانجان الکوزی معاون اول اتاق تجارت و صنایع می گوید که قیمت ها از سوی اتحادیه های صادر کننده ها تعیین می شود و در اتاق تجارت و صنایع ثبت و تایید می گردد .

وی افزود: " ما مجبور استیم ارقامی که از تاجر و اتحادیه مربوطه تایید شود تایید کنیم ."

الکوزی در مورد این که تایید ارقام غیر واقعی از سوی اتاق تجارت و صنایع عمل خلاف قانون نیست؟ گفت: " بلی خلاف قانون است، مگر مالیه طاقت فرسا است، از قدرت مردم بلند است نمی تواند که بپردازند، این خویک چور است، در دیگر دنیا بالای صادرات مالیه نیست ."

اما موصوف به تاکید گفت که اتاق یادشده بالای صادر کننده گان فشار آورده تا ارزش اقلام صادراتی را بلندتر بنویسند.

اتاق تجارت و صنایع می گوید که میزان ثبت شده صادرات افغانستان طی ربع اول سال روان نسبت به ربع اول سال گذشته نزدیک به ۴۰ درصد افزایش یافته است.

عدم پرداخت میلیاردها افغانی به دولت

به اساس فقره اول ماده چهارم قانون مالیات بر عایدات، مالیات بر عایدات اشخاص حکمی، بیست در صد عواید قابل مالیه آن در سال مالی می باشد، بناء صادرکننده گان مکلف اند تا ۲۰ در صد عواید خالص را به دولت بپردازند.

نجلا می گوید که رقم دقیق از عدم پرداخت مالیات بر عایدات از مدرک صادرات را در اختیار ندارد، اما گفته می تواند که صادرکننده ها در پنج سال اخیر با ارایه ارقام نادرست از پرداخت میلیاردها افغانی مالیه به حکومت فرار کرده اند .

حاجی محمد حسن رییس اتحادیه صادرکننده ها نیز می گوید که آمار دقیق در این مورد در اختیار ندارد، زیرا فیصدی عواید خالص صادرات کشور متفاوت می باشد .

به گفته وی، عواید خالص صادرات در گمرک ها، چهار، پنج، هشت و یاده در صد محاسبه می شود.

با در نظر داشت این چهار رقم که اوسط آن ۶،۷۵ می شود و همچنان حدود ۱،۹ میلیارد دالر ارزش صادرات که قبلا از آن یادآوری شده، گفته می توانیم که عاید سال گذشته دولت از مدرک ۲۰ فیصد مالیات بر عایدات صادرات، در صورتی که آمار حقیقی ارزش صادرات ارایه میشد، باید به حدود ۱،۴ میلیارد افغانی معادل (۲۶۵۹۵۰۰۰ دالر امریکایی) می رسید.

این در حالی است که به اساس آمار جدول مقایسوی شامل این گزارش ، ارزش اقلام صادراتی به شکل اوسط حدود ۷۹ در صد پایینتر از اصل قیمت ارایه شده و صادرکننده گان تنها حد ود یک بر پنج حصه مالیات بر عایدات را پرداخت کرده اند

همچنان قابل ذکر است که فساد اداری و مشکل کم نشان دادن ارزش اقلام صادراتی و به این ترتیب فرار از مالیه در هشت سال وجود داشته است، زیرا بنا بر سخنان نجلا صادرکننده ها از پرداخت میلیاردها افغانی مالیه طی پنج سال اخیر فرار نموده و حاجی حسن می گوید که در سه سال قبل از ۱۳۸۷ نیز صادرکننده ها آمار حقیقی ارزش کالای صادراتی را ارایه نمی کردند.

از وزارت مالیه خواسته شد تا عواید دولت از بابت مالیات بر عواید صادرات طی سال های اخیر و یا دست کم سال گذشته را در اختیار مشارکت رسانه ها بگذارد تا به اساس آن رقم مالیاتی که به دولت پرداخت نشده تخمین شود ، اما مشاور ارشد وزارت مالیه گفت که آمار مشخص در این مورد در اختیار ندارد.

احمدعلی فرزاد معاون سخنگوی این وزارت نیز می گوید که آماری از مالیات بر عایدات صادرات را در اختیار ندارد.

فساد اداری

الکوزی می گوید که بر علاوه پرداخت ۲۰ در صد مالیات بر عایدات ، صادر کننده ها در گمرکات و مستوفیت ها به مشکل فساد اداری و کاغذپرانی نیز مواجه می شوند.

همچنان نجلا حبیب یار گفت که ارایه آمار غیر حقیقی ارزش کالای صادراتی ، زمینه در گمرکات را مساعد می کند.

وی افزود: " اگر ما یک قلم جنس را نوشته می کنیم عوض ۵۰ افغانی ده افغانی، وقتی در گمرک میرویم ، وقتی گمرک او ره چک می کنه و می بینه که ده افغانی است، می گوید که مه ابره پروسس نمی کنم تا که مره رشوت ندهی ، این شده ، همی دلیل بوده که مملکت ما در فساد اداری مقام اول را گرفته است ."

موصوف گفت که چندین بار اداره انکشاف صادرات به همکاری پولیس و اتاق تجارت و صنایع از گمرکات و بنادر ارزیابی نموده و افرادی که از تاجران به عنوان رشوه پول می گرفتند ، شناسایی و به ارگانهای عدلی سپرده اند .

وی جزییات را در این مورد ارایه نکرده گفت که در این زمینه تصویرهای ویدیویی را نیز در اختیار دارد ؛ اما اداره یادشده این ویدیو را به مشارکت رسانه ها نداد.

همچنان حاجی محمد حسن رییس اتحادیه صادر کنندگان می گوید، در سال های که بیلانس معاف بود ، صادرات افغانستان سالانه به ۸۰۰ میلیون دالر می رسید.

موصوف نیز از وجود فساد در گمرکات شکایت نموده، گفت: " نسبت این که تاجر ناراض است از بیلانس و از ارایه بیلانس که مشکلات زیاد را به بار می آورد ، یک تاجر ۴ ماه سه ماه پشت تجدید جواز خود می گرده و به خاطر ارایه بیلانس خود، ه مینجه است که مایوسیت می آید به بار ، تاجر مال خوده می دهد به کمیشنکار و کمیشنکار صادرش می کنه به یک نرخ بسیار پایین که حتی تا ۳۰ فیصد او نرخ نمی باشد ، در این صورت از ارایه بیلانس او کمیشنکار جلو گیری می کند ."

وی اضافه کرد: " تاجر ما به این علاقه مند است که نرخ انوایس (صورت حساب) اش حقیقی باشد ولی این که مشکلات بریش دامنگیر است ، مشکلات در ارگان های کشور است ."

حاجی غلام حیدر رفعت رییس شرکت صادراتی "حیدر رفعت لمتد" گفت: " تاجر از مالیه نمی گریزد و بسیار به خوشی می پردازد ۲۰ فیصد عاید خالص خود را به دولت ، اما مشکل در کجا است؟ مشکل در سیستم دورانی اداری ، همی

موضوع است، مستوفیت هیئتی را توظیف می کند که شرکت را بررسی کند و همان هیئت وقتی به شرکت آمد صدها مشکل را به وجود می آورد که اصلاً وجود ندارد، پس تاجر از مالیه نمی گریزد بلکه از همی مصیبت ها می گریزد.

وی می گوید که مشکلات یادشده ناشی از فساد اداری در ادارات دولتی می باشد.

طارق احمد سرفراز رییس ثبت مرکزی وزارت تجارت و صنایع، می گوید که تاجر باید قبل از تجدید جواز حساب ۲۰ در صد مالیات بر عایدات صادرات شان را تصفیه کنند.

به گفته وی، تصفیه این حساب زمان طولانی را در بر می گیرد و سبب به تعویق افتادن تجدید جواز می شود.

موصوف گفت که تاجر در قسمت تمدید جواز هیچ مشکلی در وزارت تجارت ندارد و زمانی که حسابات آنها با وزارت مالیه تصفیه گردد، در مدت یک ساعت جواز آنها تمدید می شود.

سرفراز می گوید که مشکل یادشده را با وزارت مالیه مطرح نموده و وزارت مالیه در حال ساده سازی پروسیجرها است.

نجیب الله منلی مشاور ارشد وزارت مالیه نیز می گوید که وزارت مالیه برنامه ساده سازی پروسیجرها را که برای صادرکننده گان سهولت را فراهم می کند، زیر دست دارد و تا حال برخی پروسیجرها ساده شده و برخی آن زیر دست است.

وی نیز وجود فساد اداری را رد نمی کند، می گوید: " موجودیت فساد اداری را هیچ کسی نمی تواند نفی کند، وجود دارد؛ فساد عموماً دو نفر در آن شریک می باشد، یکی کسی که پول می گیرد و یکی کسی که به خاطر به دست آوردن یک منفعت نامشروع، پول می دهد، هر دو جانب در نظر گرفته شود."

منلی در مورد این که چرا در گمرکات اسنادی که در آن ارزش غیر واقعی اقلام صادراتی درج باشد، پذیرفته می شود، گفت: " اصولاً ما اعتبار می کنیم و اعتماد می کنیم سر متشبتین که آنها فرار از مالیات نمی کنند، آنها مردم حق شناس هستند. ما یک کنترل نمونه بی می کنیم، اگر در این کنترل نمونه بی کسی برابر شد که تخلف کرده باشد، باز حتماً بالایش جریمه سنگین می آید."

موصوف در این مورد معلومات بیشتر ارایه نکرد اما به تاکید گفت که وزارت مالیه در گمرکات مبارزه جدی علیه فساد را آغاز کرده است که افزایش عواید بیانگر این اظهارات وی می باشد.

به اساس معلومات وزارت مالیه افغانستان، دولت در ۹ ماه اول سال ۱۳۹۱، هشتاد و یک میلیارد افغانی و در سال روان مالی تا حال ۶۵ میلیارد افغانی عاید داشته است.

محمدطاهر شریفی رییس بررسی نظارت و تعقیب قضایای اداره مبارزه با فساد اداری می گوید که فساد اداری در تمام ادارات به شمول گمرک وجود دارد اما تا کنون این اداره در مورد فساد در بخش صادرات کدام بررسی را انجام نداده، زیرا شکایتی در این مورد تا حال دریافت نکرده است.

وی در جواب سوالی که بعد از این در مورد مشکلات یادشده در گمرک اقدامی خواهد کرد یا خیر، زیرا اکنون از طریق مشارکت رسانه ها در مورد مشکل فساد در بخش صادرات آگاهی پیدا کرده است، گفت: " اگر برای ما راپور موصلت کند و از مقامات اجازه داده شود ما فوراً تحت بررسی قرار می دهیم، در صورتی که برای ما راپور داده نشود و اجازه داده نشود، ما نمی توانیم که سر به خود جایی را مورد بررسی قرار بدهیم."

اثرات سوی ارایه آمار غیر حقیقی

نجلا حبیب یار رییس اداره انکشاف صادرات می گوید که نشان دادن رقم پایین صادرات کشور، در کنار فرار از مالیه، سبب کاهش ارزش پول افغانی و ناامید شدن سرمایه گذاران نسبت به آینده شان در افغانستان می شوند.

به گفته وی، این ناامیدی سبب می شود که سرمایه گذار در عوض افغانستان در کشورهای دیگری سرمایه گذاری کند.

نجلا خاطر نشان کرد که به دنبال کشیدن سرمایه از کشور، در کنار سایر مشکلات اقتصادی بیکاری نیز بیشتر می شود.

فضل احمد جويا استاد پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل نیز می گوید که کم نشان دادن ارزش صادرات، در کنار گریز از مالیات، سبب ایجاد مشکلات اقتصادی می شود، زیرا از اثر نبود ارقام واقعی، کسانی که برنامه های اقتصادی را تهیه می کنند، دچار مشکل می شوند.

راه حل این معضل

رییس اداره انکشاف صادرات پیشنهاد می کند که مالیات بر عایدات صادرات معاف گردد و یا دست کم ۵۰ درصد کاهش داده شود.

او در مورد این که اگر مالیات بر عواید صادرات معاف و یا کاهش داده شود حکومت متضرر نخواهد شد؟ گفت: "تا یک حدی متضرر خواهد شد اما این کار سبب از بین رفتن فساد اداری، به دست آمدن ارقام درست صادرات و افزایش سرمایه گذاری ها و رشد اقتصادی کشور می گردد."

همچنان به گفته حبیب یار، باید حکومت در گمرکات مبارزه جدی علیه فساد را روی دست گیرد و طرز العمل های اداری را ساده سازد.

مسوولین اتاق تجارت و صنایع نیز معاف شدن صادرات از مالیات بر عایدات و دست کم ۵۰ درصد کاهش این مالیات را پیشنهاد می کنند اما حاجی حسن رییس اتحادیه صادرکنندگان پیشنهاد دیگری دارد.

وی می گوید، صادرکننده ها پیشنهاد می کنند که بر عوض روند فعلی مالیات بر عایدات، نیم فیصد ارزش ارقام صادراتی در گمرکات طی تعرفه گمرکی اخذ شود.

به گفته وی، در این صورت صادرکننده ها حاضر می شوند که نرخ حقیقی و یا ۹۵ فیصد نزدیک به حقیقت را ارایه کنند.

حاجی حسن به تاکید می گوید: "اگر نرخ انوایس حقیقی شود و هم نیم فیصد از همین نرخ انوایس در حساب دولت تحویل شود، دولت ما بسیار قوی عاید می کند... و رقم صادرات افغانستان به دو میلیارد دالر خواهد رسید."

حاجی غلام حیدر رفعت رییس شرکت صادراتی "حیدر رفعت لمتد" نیز طرح حاجی حسن را تایید نموده، گفت: "اگر این کار صورت گیرد از رفتن پول ما به جیب یک عده مخصوص جلوگیری می شود."

اما نجیب الله منلی مشاور ارشد وزارت مالیه، معاف شدن و کاهش مالیات بر عایدات از مدرک صادرات را ناممکن دانسته می گویند که باید راه های دیگری برای حل این معضل جستجو گردد.

وی گفت که مالیات بر عایدات صادرات، به اساس قانون از صادر کننده ها در اخیر هر سال اخذ می شود.

منلی می افزاید: "وقتی که می خواهیم نظام را قانونمند بسازیم باید همه چیزها تفکیک شود، ما نمی توانیم فقط قسمی که خواسته باشیم و قسمی که دوست های ما خواسته باشند در قوانین تغییرات بیاوریم، یکی از اساسات نظام قانونمند ثبات و تداومش است، البته در قانون تغییر می آید اما هر روز تغییر آورده نمی توانیم."

همچنان موصوف، طرح پیشنهادی سکتور خصوصی مبنی بر معافیت و یا کاهش ۵۰ فیصد مالیات بر عایدات صادرات را راه منطقی برای تشویق و حمایت از صادرات نمی داند، زیرا به گفته وی دولت نپه برای به پا ایستاد شدن نیاز دارد که عواید خود را بلند ببرد.

به گفته وی، باید برای تشویق و حمایت صادر کنندگان راه های دیگری جستجو گردد.

موصوف گفت که از اموال صادراتی به جز از مالیات بر عایدات دیگر هیچ نوع مالیات و تعرفه گمرکی اخذ نمی شود اما باز هم در طرحی که اخیراً تهیه شده برای حمایت و انکشاف صادرات کشور، سهولت ها برای سرمایه گذاران چون توزیع زمین، فراهم آوری انرژی برق، دسترسی به قرضه و کاهش محصول گمرکی ماشین آلات لازم وارداتی برای پروسس صادرات، در نظر گرفته شده است.

منلی در مورد سخنان حاجی محمد حسن که گویا با پذیرفتن طرح او، تجار آمار حقیقی را ارایه و عواید دولت بیشتر خواهد شد، گفت: "کتمان عواید یک مسئله واقعی است، اما کتمان عواید را باز هم نمی توانیم که با تغییر دادن ماهیت مالیات جبران کنیم، هر قدر اگر شما مالیات را پایین بیاورید و اگر یک افغانی هم بسازیم، همان یک افغانی را که کسی می دهد به دل خوش نمی دهد، باز هم کوشش می کند که از همان یک افغانی کمتر بدهد."

استاد فضل احمد جويا، مبارزه جدی با فساد اداری، مجازات افراد متخلف و بلند رفتن ظرفیت کارمندان گمرکات را از راه های حل این معضله می داند.

همچنان او می افزاید: "اگر ناقضین قانون مجازات شوند، مه یقین دارم که تخلفات کم می شود چون شریک هستند، نظام ما مافیایی شده، زیر نام سکتور خصوصی اراکین دولتی تجارت خود را می کنند، منافع ملی اکثراً در نظر گرفته نمی شود، اراده سیاسی برای خدمت مردم وجود ندارد، قانون جنگل است زور آوران بیشتر می خورند و کم زور ها لگد مال می شوند."

جويا با نایید سخنان منلی گفت که طرح تهیه شده وزارت مالیات، طرح مناسب برای حمایت از سرمایه گذاران می باشد.

سیف الدین سیحون استاد دیگر پوهنخی اقتصاد پوهنتون کابل، در مورد طرح پیشنهادی م عافیت و کاهش مالیات بر عایدات صادرات گفت، در کشوری چون افغانستان که به جز از اخذ مالیات هیچ منبع داخلی برای تمویل بودجه خود ندارد، طرح منطقی بوده نمی تواند.

وی نیز ایجاد سهولت ها چون انرژی برق، زمین و غیره برای سرمایه گذاران را راه بهتر حمایت از سرمایه گذاران و صادرات افغانستان می داند.